

Nota
Laarne, Kerkakker
Programma van maatregelen

1 Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Binnen het plangebied aan Kerkakkers te Laarne wordt een nieuwbouwcomplex gepland. Aangezien bij de geplande ingrepen voor de aanleg hiervan potentieel aanwezig archeologisch erfgoed vernietigd zou worden, werd bij de opstelling van de archeologienota die aan deze nota vooraf ging verder vooronderzoek geadviseerd. Uit het bureauonderzoek bleek namelijk dat het terrein vermoedelijk een hoge archeologische waarde had. Dit werd bepaald op basis van de landschappelijke en geomorfologische situatie, de archeologische context en de historische data. Daarnaast werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd, waarbij werd aangetoond dat het archeologisch niveau goed bewaard is gebleven. Er konden artefacten uit de steentijd en sporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen tot nieuwe tijd verwacht worden. Het desbetreffende Programma van Maatregel omvatte een verkennend booronderzoek en indien nodig een aanvullend waarderend booronderzoek en proefputten ifv steentijd. Indien de steentijdverwachting laag werd geacht, diende een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden.¹

Binnen het kader van deze nota werd een proefsleuvenonderzoek, steentijdonderzoek in de vorm van verkennend archeologisch booronderzoek en waarderend archeologisch booronderzoek uitgevoerd alsook een proefputtenonderzoek. BAAC Vlaanderen bvba adviseert op basis van de resultaten van deze onderzoeken geen verder archeologisch onderzoek. Volgende zaken zijn hierbij van belang:

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Tijdens het **verkennend archeologisch booronderzoek** werd één vuursteenartefact (chip; VAB010) ingezameld als mogelijk directe indicator voor de aanwezigheid van vuursteenvindplaats(en) in het projectgebied. Daarnaast werden eveneens indirecte indicatoren aangetroffen, nl. enkele fragmenten gecalcineerd bot. Deze vondsten behoren mogelijk tot de vuursteenvindplaats(en), maar kunnen net zo goed aan een jongere (sporen-)vindplaats toebehoren. De aanwezigheid van handgevormd aardewerk vormt in elk geval een aanwijzing voor de aanwezigheid van een sporenvindplaats in de buurt. Ook het feit dat de stukjes verbrand bot uit verschillende boorlocaties afkomstig zijn, waarvan één met aardewerk, kan hiervoor een aanwijzing vormen. In het algemeen komen de resultaten van het verkennend archeologisch booronderzoek (VAB) overeen met het reeds uitgevoerde landschappelijke booronderzoek (LB). Een podzolbodem werd in verschillende boringen waargenomen, maar bleek op verschillende locaties reeds in de bouwvoor te zijn opgenomen. De aanwezigheid van de E-horizont en tegelijkertijd het ontbreken van deze horizont in nabij gelegen boringen suggereerde dat de bodem slechts lokaal goed bewaard was gebleven.

Het **waarderend archeologisch booronderzoek** heeft helaas geen duidelijkheid kunnen bieden over de al of niet aanwezigheid van een steentijdsite binnen het plangebied. Wel kon aan de hand van dit onderzoek aangetoond worden dat het plangebied meer en grotere zones kent met verstoringen dan zones met een intact bodemprofiel. Rond de positieve boring uit het verkennend archeologisch booronderzoek werden, op ca 2m rond de boring, recente verstoring en ophogingspakketten aangetroffen.

Tijdens het waarderend archeologisch booronderzoek werd slechts één bijkomend vuursteenartefact ingezameld. Deze vondst bevestigde de aanwezigheid van vuursteenvindplaatsen in het projectgebied.

¹ DE KETELAERE et al. 2017

In combinatie met de resultaten van het verkennend archeologisch booronderzoek ontstond een diffuus spreidingspatroon met twee geïsoleerde positieve boorlocaties. Aangezien prehistorische vuursteenclusters vaak relatief klein van oppervlakte zijn, bestond de mogelijkheid dat meerdere artefactenloci waren aangeboord. Het ontbreken van verbrande artefacten en het lage vondstaantal per positieve boorlocatie kon er op wijzen dat hier sprake is van kortstondig bewoonde locaties zonder een centrale (oppervlakte-)haard. Het kon daarentegen ook niet worden uitgesloten dat de vondsten de neerslag vormden van andere (off-site?) activiteiten. Ook tijdens dit onderzoek werd een relatief grote hoeveelheid verbrand bot, handgevormd en grijs gedraaid aardewerk in de boormonsters aangetroffen. Deze materiaal categorieën konden eveneens wijzen op de aanwezigheid van sporenvindplaatsen ter hoogte van of in de nabijheid van de vuursteenvindplaats(en). Met andere woorden ondanks de gave bodemopbouw, kon de steentijdvindplaats toch nog deels vernietigd zijn door latere graafactiviteiten. Booronderzoek is namelijk niet geschikt voor het opsporen van dergelijke sporen en drong een proefsleuvenonderzoek zich bijgevolg op. Verder had het waarderend archeologisch booronderzoek bevestigd, wat ook bleek uit het verkennend archeologisch booronderzoek, dat de bodem ter hoogte van de vuursteenvindplaats(en) nog vrij gaaf was. Om de hoge wetenschappelijke waarde van de eventueel aangeboorde vuursteenvindplaatsen verder te onderzoeken was een proefputtenonderzoek in functie van steentijd noodzakelijk.

Het vuursteenensemble dat werd ingezameld tijdens het **proefputtenonderzoek** bleek zeer beperkt zowel in omvang als in vastgestelde variabiliteit. Slechts negen artefacten werden ingezameld, waarvan acht chips. Het negende artefact was een afslagfragment dat nauwelijks groter was. Op basis van deze vondsten was het onmogelijk het ensemble te dateren of een inschatting te maken van de uitgeoefende activiteiten. Op basis van de lage vondstaantallen (max. 2 vondsten per testvak) kon besloten worden dat de aangetroffen vuursteenartefacten de neerslag waren van *off-site* activiteiten die zich buiten de nederzetting afspeelden.

Het **proefsleuvenonderzoek** heeft bevestigd wat het verkennend en waarden archeologisch booronderzoek reeds had aangetoond, nl. dat het grootste deel van het plangebied reeds verstoord werd door afgravingen uit een recent verleden. Toch werd plaatselijk een intact bodemprofiel aangetroffen. Verder werden slechts enkele sporen aangesneden, verspreidt over het hele plangebied, waardoor de afwezigheid van een sporensite kon bevestigd worden.

Er werd met het uitgevoerde vooronderzoek met ingreep in de bodem voldoende informatie verworven over de aan- of afwezigheid van een archeologische site.

1.2 Aan of -afwezigheid van een archeologische site:

Er kan besloten worden dat het plangebied in ernstige mate verstoord werd door afgravingen uit het verleden. De aangetroffen vuursteenfragmenten en aardewerkfragmenten kunnen enerzijds wijzen op de mogelijke aanwezigheid van respectievelijk steentijdsites alsook activiteiten uit de Romeinse periode binnen het plangebied, maar dat deze mogelijk door de afgravingen volledig werden vernietigd. Anderzijds kan het verzameld vondstmateriaal wijzen op de aanwezigheid van steentijd- en Romeinse sites in de omgeving van het plangebied.

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek worden geen waardevolle archeologische sites binnen het plangebied meer verwacht.

1.3 Impactbepaling

Aangezien op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek geen waardevolle zones konden aangeduid worden, zullen de geplande werken bijgevolg geen waardevolle relevante archeologische resten verstoren.

1.4 Potentieel op kennisvermeerdering:

De aangetroffen sporen bij de uitvoering van het **proefsleuvenonderzoek** bleken schaars te zijn en weinig waardevol. Deze sporen bieden dan ook weinig tot geen meerwaarde voor het plangebied en zijn omgeving. Wegens het beperkt aantal sporen en hun verspreide en geïsoleerde ligging, is de mogelijkheid op kenniswinst door verder onderzoek naar sporensites zeer beperkt te noemen. Er konden geen archeologische vindplaatsen of sporencusters of -structuren herkend worden. Onder de antropogene sporen bevinden zich talrijke recente sporen, waarbij de meeste vermoedelijk dateren vanaf de postmiddeleeuwse periode of nieuwe en nieuwste tijd.

Gedurende het **steentijdonderzoek** (door middel van verkennende en waarderende archeologische boringen en proefputtenonderzoek in functie van steentijd artefactensites) werden verschillende vuursteenfragmenten aangetroffen. Deze gaven echter eerder een diffuus beeld. Gezien de zeer lage vondstaantallen en de beperkte spreiding hiervan is er voor het terrein verder eerder een zeer lage verwachting voor verdere steentijdwaarden. Ondanks het ontbreken van duidelijke clusters, kan menselijke aanwezigheid gedurende de steentijd vermoed worden. Het is mogelijk dat de eigenlijke nederzittingsclusters zich op een andere locatie net buiten het projectgebied bevinden. Er is binnen het plangebied dan ook weinig verder potentieel op relevante kennisvermeerdering die behaald kan worden voor middel van verder archeologisch onderzoek. Omwille van de lage kwantitatieve waarde van het aangetroffen vuursteen, kon aangetoond worden dat er zich binnen het plangebied geen goed bewaarde, duidelijk af te bakenen steentijdactiviteitszones bevinden.

Het proefsleuvenonderzoek heeft dan weer op zijn beurt aangetoond dat er eveneens geen **sporensite** meer aanwezig is binnen het plangebied.

De aangetroffen vuursteenfragmenten en aardewerkfragmenten kunnen enerzijds wijzen op de mogelijke aanwezigheid van respectievelijk steentijdsites alsook activiteiten uit de Romeinse periode binnen het plangebied, maar dat deze mogelijk door de afgravingen volledig werden vernietigd. Anderzijds kan het verzameld vondstmateriaal wijzen op de aanwezigheid van steentijd- en Romeinse sites in de omgeving van het plangebied.

Er kan bijgevolg besloten worden dat het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek afwezig is. Er kan door middel van verder onderzoek, voor het plangebied of zijn omgeving, geen relevante kennisvermeerdering meer verkregen worden. Het advies luidt dan ook dat verder archeologisch onderzoek niet langer nodig is. Dit wordt ook bevestigd door de beslissingsboom van de Code Goede Praktijk.

2 Programma van maatregelen

Niet van toepassing